

EL PORRE CATALÀ

PUBLICA UN NÚMERO CADA SETMANA

Redacció y Administració: ESCUDELLERS, 33, principal

DISSABTE, 7 JANER DE 1905

ANY II * BARCELONA * NÚM. 9

PREU D'UN NÚMERO SOLT: DÈU CENTIMS

SUSCRIPCIÓ: UNA PESSETA TRIMESTRE

L'ànima catalana

La política no presenta a Madrid cap senyal favorable a noves orientacions, cap símoma indicadora de que poden tenir esmena les rutines, les deficiències y les torpeses de quatre sigles.

Seguixen allí les coses velles, les idees mortes, els més ineptes personatges. La colla dels conservadors se prepara a ser dirigida per En Maura, l'home d'Estat de conviccions virtualment absolutistes, l'esperit menys treballat pels estudis socials, el verb artístic allunyat de l'experiència y de la vida. La colla liberal dinàstica vol el poder per mers afanyos personalistes, no té cap solució de govern ni de millora, ni representa res més que les misèries intel·lectuals den Montero Rios, l'impotència den Moret y l' desencadenament de nervis den Canalejas. Les dues colles ignoren les dificultats que estan produint, no veuen les ombres que ens amenaassen, no comprenen la necessitat de posar urgent remei als mals que pateix Espanya.

Y no està pas gaire millor la política a Barcelona. Les noves orientacions segueixen ofegades per l'ambient immediat, per l'infecunda lluita del dia. Els símptomes d'una acció fortament catalana se troben combatuts per elements mal adaptats a l'idea de conjunt que des d'Europa enfortir y podria salvarnos.

S'ha plantejat malament el nostre gran problema. Era necessari crear y posar en contacte forces catalanes de tota mena; donar unitat superior a la diversitat de temperaments, d'interessos, d'ideals y de matisos que s' troben en el nostre poble; preparar obra positiva, treball nostre, arrel y antecedent d'un govern autònom. Era precis fer nacionalisme real, efectiu, pràctic, en lo econòmic, en l'acció política, en les relacions y afectes de tots els estaments de Catalunya. Era indispensable desfer els blocs antics, combatre prejudicis d'altres èpoques, desamortitzar tots dels encumbraments, y les rutines y les apriorismes derivats de l'incultura.

¿S'ha fet això? No. La lluita contra el caciquisme, s'ha convertit en antagonisme entre catalanistes y republicans. L'acció contra el centralisme s'ha desviat en oposició d'idees y de classes. S'ha volgut tancar al nacionalisme a les forces expansives y dinàmiques de Catalunya, als que hi actuem com republicans ab esperit prou generós y tolerant pera supeditar tot a l'obra de conjunt, autonomista y patriòtica. S'ha sacrificat l'imantació nacionalista al desitj amatagat de crear un bloc solament conservador, a la conveniència de fer ardents les campanyes electorals, a la visió fosca d'elements neofits.

Aquets errors no concorden ab la necessitat ineludible de preparar de bona fe la pau interior actual y el govern ulterior de Catalunya pels seus homes, guiat per transaccions fecundes y amants a solidar resultants patriòtiques. Son errors funestos, doncs constitueixen obra negativa, treball de mera crítica, llevor de destrucció y rancúnia, desitjos encaminats a dificultar la total integració catalana, penyor d'exit. Son fruit de la mentalitat llatina, una mena de jacobinisme reaccionari, un disolvent afegit als que actuen ab massa força contra les facultats tradicionals y les idees expansives de la nostra ànima col·lectiva.

Y així correm el perill evident de no sotraurens al jou del centralisme. Oposats republicans a catalanistes, aquells se fan forasters a casa seva y matan el seu somni, a l'hora que aquets se tanquen dins de l'aspiració conservadora, se lliguen virtualment a la sort de la lligent dinastia y encongeixen l'esforç y la resultant nacionalista. En lluita els uns contra els altres com enemics irreductibles, s'encenen passions bordes, se preparen revotes aventureres, s'equilibren els respectius esforços, y l'ànima catalana segueix sense el domini d'aquell instrument de llibertat formidable que s' diu Barcelona.

Cal que axò desaparegui; cal que dexem de fer el joc dels centralistes. A la divisió equivocada actual, devem substituir la de amants y enemics de la llibertat de Catalunya; a l'oposició, l'agermanament d'estaments y classes; a la crítica y la destrucció, l'obra positiva y de govern.

A tots els autonomistes els hi correspon treballar un dia y l'altre, en fret y a cop calent, ara y sempre, per l'integració nacionalista, pel restabliment de la patria. Deuen dirho y provarho; deuen serne apòstols y models. Han de fer sabi enllà de transacció desde l'extrema dreta conservadora a l'extrema esquerra democràtica, ab ample esperit de tolerancia, ab el desitj permanent de vestir ab formes modernes y ab institucions expansives la llibertat social de Catalunya.

De tots depèn que l'ànima catalana no s' senti com forastera ni com defallida entre nosaltres.

J. LLUHÍ RISSECH

RICS Y POBRES

ELS RICS

No es pas cap novetat el parlar dels devers que imposa la riquesa. N'ha parlat ab autoritat insuperable 'l difunt Pontifex Lleó XIII; n'han parlat el Cardenal Manning a Inglaterra y 'l Cardenal Gibbons als Estats Units; y com ells molts altres, no ya catòlics, sinó protestants y jueus, y escriptors de tots els partits y de totes les escoles que accepten la legitimitat de la propietat individual y sa necessitat pera 'l progrés humà.

Mes, tot y no sent cap novetat, pot ser ho resulti el transe tals idees de les encicliques, pastorals y llibres de Sociologia, pera exposar-les a les columnes d'un periòdic. Quasi fa tant per una idea el qui la propaga y vulgarisa, com el qui la concebeix y formula. Y quan la maror social es violenta y fonda, quan la autonomia en la vida econòmica d'un poble s' presenta ab tant reüll y ab tanta brusquetat com en el nostre, es precis que tothom, a dalt y a baix, es penetri de la acció que li pertoca y vegi de complir-la. Per axò conyeria present: als que la coneixen ja, pera recordarsela, y als que la ignoren pera que la aprenguin.

Hi ha un moment de la vida de certs homes copiosament favoreuts de bens materials, en que sa potencia econòmica arriba a ser superior, molt superior a lo que requereixen ses necessitats individuals en la aceptació més ample y enlairada: nutrició, trajo y confort, sport, fruïcions del cos y del esperit.... En tal moment, y pot ser un xic abans, l'home, assegurat del tot respecte de les atencions propiament individuals, assegurat també respecte de quant pugui fer relació al benestar y abundancia de sos familiars y fins de sos parents y de quantes persones ama y protegeix, deu aixecar els ulls per damunt d'aquest horitzó extret pera fixar-los en l'humanitat soferta y corajosa que 'l rodeja.

Resideix en ell una potencia excessiva pera aplicada dintre 'ls limits de son interès privat, potencia doncs, que, o no té raó de ser, y manca, per lo tant, de justificació dintre de l'organisme social, o té una finalitat de transcendència humana aont troba un fonament ferm y una legitimitat manifesta.

Com un conqueridor muda y deslloga pobles y societats, trasplantant al pas de son cavall institucions y idees, mercès a la potencia de ses legions; així l'home opulent pot, posant els milions al servei de propòsits transcendents, influir eficaçment y molt a fons en la vida social.

Podent ¿deu ferho? Possem l'exemple d'una altra classe de potencia: la del geni. Imaginemnos un Wagner y un Edison enfront de la societat, y també imaginemnos que la potencia genial fos quelcom visible, tangible com les riqueses. ¿Què diria l'humanitat d'un Wagner que podent asombrar al mon ab les subtilitats de sa música, s'empenyés en no compondre o s' limités a improvisar al piano rodejat de la familia? ¿Què d'un Edison que podent inventar el fonògraf y altres maravelles, no s' dedicqués a ferho o s' concretés a confeccionar joguines automàtiques pera sos fills petits?

Be sembla que la societat, que l'humanitat tot sencera s' indignaria davant d'una semblant conducta, y arribaria a apostrofar als genis que així se comportessin. ¿Què 'ls diria? Així diria segurament: «Teniu un deute ab l'Humanitat, perquè aqueixa força creadora no us ha estat concedida ni pera consumir-la dintre de casa vostra, ni pera mantenir-la latent fins que s'extingís sens haver donat fruit, al arribar la caducitat del vostre cos. L'home que porta sota son front aqueixa flama que hi porten vosaltres, ha de donar arreu calor y llum sobre la terra, com els sols en l'espai infinit. Del vostre esguart d'àliga, de la vostra profunditat de pen-

sament, de la vostra inspiració sublim, no 'n sou pas amos absoluts; constitueixen patrimoni de tots els homes; un present de la Providència fet per mediació vostra a tota l'Humanitat d'avui y del pervindre».

Busquem un altre exemple en una vida humana més complexa. ¿Què fan els estats poderosos, plètòrics de riquesa y de força? ¿Es limitan, ni podrien limitarse, ni s'han limitat mai en l'Història al coneixement de sos interessos privats? No: tots han emprès, ab justicia o injusticia, ab acort o desacort, una missió que d'un mode manifest excedia de llur esfera immanent. En l'Estat mitjà, les creuades llensaren els estats feudals d'Europa a les planes de foc de Palestina. En la Moderna, l'Espanya dels Austriacs sostingué al Catolicisme enfront de la Reforma. En la Contemporània, la França sembrà per tota Europa la llavor revolucionària del 89. Avui mateix, les nacions poderoses impedeixen el comerç de negres, amenassen a Turquia pera que acabin les matussejades d'armenis, y alguna conquesta y s'annexiona colonies, pera ferne Estats independents.

Tot axò res significa o vol dir que quan un individu o una col·lectivitat arriben a encoure una virtualitat major de lo que exigeix sa propia vida y desenrotlla, la seva acció té d'exterioritzar-se, té de ferse transcendental. L'home de geni y l'home de riqueses han de sentirse y ser institucions. Com a tals, hi ha dret a exigir moltes coses; però també com a tals y solament com a tals poden exigir de la societat respecte, garanties, condicions de vida....

L'home poderós, l'home ric, l'home de geni, son organs de la Providència. Mercès a la força de que han estat dotats, poden destruir el mal, promoure 'l bé, desterrar l'injustícia, aixecar als caiguts, enfortir als debils....

Tot home està obligat al amor del pròxim y a la pràctica de la caritat, però, naturalment, en proporció de ses facultats y sense desatendre ses necessitats individuals. Els que les desatenen pera afavorir a llurs semblants, van camí de la santetat. Axò no s' pot exigir socialment. Lo que sí pot reclamar-se es la proporcionalitat entre 'ls medis y les empreses. A petits medis, petites empreses: ajudar a una familia pobre; contribuir a una subscripció; fer una almoïna al carrer; axugar en que siga una llàgrima.... A grans medis, grans empreses; els refugis de totes classes; la beneficència domèstica; 'ls assaigs d'organització d'exploitacions industrials ab mires sociològiques; les institucions d'ensenyança; la colonització interior; les habitacions pera obrers ab lo propòsit de qu'aqueix ne sigan propietaris; l'abaratiment de les subsistències.... Y axò, no reunintse pera cada empresa dotzenes de milionaris que hi emersin cada hù la decima part de lo que gasta ab abonaments de teatre, sinó com a tasca d'una sola fortuna, y no dedicanthi solament els diners, sinó 'l pensament y el cor, que 'l poder y la riquesa son molt poc pera 'ls grans fins quan no 'ls anima l'intel·ligència y l'entusiasme.

Mes pera conseguir lo que dic, cal abans de tot qu'els rics tinguen cultura. Sens cultura no hi ha idees, y sense idees no hi pot haver propòsits, ni casi sentiments. Y la cultura no es pas l'instrucció qu' avui s' dona als fills de cases bones: molts idiomes y molta música, y damunt d'axò, sense tò ni solta, traslladarlos de França a Inglaterra, y de Inglaterra a Alemanya pera que, sobre tot! sàpiguen més idiomes encare.... sense descuidar la música.

Bò y proveïts d'aqueixa mena d'instrucció, monten a cavall, guien automòbils, juguen, van al teatre (si be 'ls aburreix una miqueta) y fan l'amor, dic mal: el compren fet com l'inglés del quènto. Quant el pare s' dol de veurels tan inútils y vol formalisarse, no té poble home! cap més pensada qu' enviarlos ben demat al despatx o a la fabrica, y així el xicot es convens de que un ric no té més que dues maneres d'emplenar la vida: gastar els diners en simpleses, o treballar pera tenir més diners, encara que n'hi sobrin y ressobrin.

Fora ben hò que l'Església que té avui dia influencia decisiva en l'instrucció y l'educació de la nostra plutocràcia s'inspirés en les ensenyances de Lleó XIII y calqués el cor y l'intel·ligència dels joves rics damunt de les encicliques del anterior Sant Pare. Es precis de tot punt, pera evitar grans topades, pot ser veritables catàstrofes, que comportarien la mort de la llibertat y de la civilització, donar an els rics que pugen una orientació ètica, transcendental, senyalarlos un lloc y una missió que avui no tenen y que 'ls manca més cada dia. Axò demana mestres de sentiments cristians y de gran il·lustració sociològica, que sàpiguen transmetre a llurs deixebles abduces coses, perquè, quan abduces les poseixin, marxaran ja per si sols y faràn marxar als altres.

N'hi ha prou ab fixarshi pera veureho clar. Son mortes les classes del temps vell y no més queden uns eufont dels altres, els rics y 'ls pobres. La classe mitja es avui dia, més que una classe, 'l conjunt de la gent inestablement situada entre la riquesa y la pobresa, l'aplec dels que pugen y 'ls que baxen, el trovarse accidentalment a mitja escala. Minvaràn cada dia 'ls que s' puguin dir propiament classe mitja, perquè l'acció absorbent del regim capitalista llensarà irresistiblement al proletarià la gent adscrita al petit comerç y la petita industria.

Dintre 'l grau d'evolució social y política a que havem arribat, els rics constitueixen la classe dominant, com ho fou en altre temps la noblesa. Y tota classe dominant ha d'estar encarregada, a cambi del domini qu' exerceix, d'alguna funció preeminent. La noblesa, encarregada de la tasca de la guerra y de la política, mentres no se la va dexar pendre per la classe mitja, va conservar privilegis y respectes. Aquesta es la raó de que encara hi hagi a Inglaterra una aristocràcia com no existeix en lloc més d'Europa, y que 'ls inglesos mitjans y baxos estiguen orgullosos d' ella.

No es, doncs, una qüestió solament d'humanitat y beneficència, sinó una qüestió d'egoisme ben entès y noblement encaminat. Es tracta de conservar-se com a classe arrelant en la societat d'avui ab tot el prestigi d'una institució: es tracta de ser un organ útil y actiu dintre del organisme social, condició precisa pera evitar l'atrofia y la llarga la mort.

Y s' tracta de més encare; no de la salvació social, sinó de la salvació moral. Res tan en perill com l'equilibri espiritual dels rics col·locats en el dilema de la fruïció constant fins a l'abandonament de tot, o 'l treball dedicat exclusivament a augmentar unes riqueses ja sobrerres. Si sàpiguessin sortirse d'aquest dilema elevanse a la contemplació d'un ideal humà, sentrien lo que no senten ara: l'emoció intensa y saniosa de la vida que s' consagra a un fi de gran despesa proporcionada a la grandesa de les propies forces. La petita despesa de magnitud de medis, no pot produir mai ni l'entusiasme de la lluita, ni la satisfacció del triomf. Y lo hò y gran de la vida, consisteix precisament en l'impressió de veure la dificultat vençuda, en fruit l'èxit del treball conseguit: en tot, precisament, lo que està privat als potentats de la terra que no extinguen y enlaurin els seus propòsits, perquè dintre de l'estretesa de la seva mentalitat tenen vençudes totes les dificultats, coneguts tots els exits....

Davant, doncs, de tot lo que passa y en previsió de tot lo esdevenidor, els rics en bé d'ells y en bé dels pobres, deuen, després de preguntarse y saber perquè tenen les riqueses, elevarse y engrandir-se moralment; axampiar els pensaments y axecar els cors.

C. M. SOLDEVILA

Converses sobre la guerra

II

Per axò la victòria del Japó representaria una nova afirmació d'aqueixa llei tant coneguda que proclama la superioritat de les nacions insulars sobre les continentals, com a centres de civilització, no ja nacional, sinó humana; s'ha recordat, a propòsit de la guerra present, l'analogia ab les guerres que, contra tota previsió, donaren el triomf a Grecia contra el Gran Rei, y a Inglaterra contra Espanya. A major quantitat de costes, major extensió de relacions, y, per tant, major intensitat de cultura. Després de tot, notis qu'el principal trofeu que s' debat en l'actual lluita es la possessió de la costa septentrional del Pacífic y la clau de les seves relacions marítimes.

Però jo crec que una qüestió encara més interessant pera la pau del mon y la cultura general se debat a la Mandxúria: la sort de la dignificació progressiva de les races dites inferiors. La derrota del Japó seria un exemple massa eloqüent pera que no l'aprofitassen les altres nacions de rassa no europea. Cal fixarshi: el Japó, poble damunt el qual pesa una tradició d'absolutisme aristocràtic y aversió profunda a l'extranjer; aclaparat per la religió més quietista y estàtica de quantes n'hi ha; professant superstitiosament aqueix culte als avantpassats qu' enclou la consagració més pura de l'ahir. Y mireulo de sopte rebutjar virilment aqueixa tradició mortuoria y esterilitant; veuelo reaccionar sobre la natural hostilitat a les corrents d'Europa, d'aqueixa Europa que li fa sentir el pes desdenyós de la seva exhibida superioritat; veuelo referse, crearse de nou, insuflarse un esperit qu' destrueix els arrels de la

soca venerable y enruna els temples y profana les tombes y esventa les darreres emanacions de l'esperit vell. Un poble capàs d'un tal esforç, es un exemple únic en l'història y la seva sort ha de quedar com a model etern, si la victòria el corona, o d'escarmint si després d'aqueixa revivalla heroica es vensut per la nació més endarrerida de la rassa blanca.

No es precis insistir molt en demostrar que l'èxit del Japó es l'única garantia d'una ràpida civilització de Xina, y per tant del continent asiàtic. Si hi ha pobles que per incompatibilitat ab el mon de llur temps necessiten la tutela, la direcció, l'hegemonia d'un altre, la Xina avui n'es un dels casos més típics. ¿Y qui dupta que aqueixa hegemonia per la qual se vaji educant aquella nació inepta y enopida, que pateix l'anquilosis conseqüent a una immobilitat secular, l'exercirà molt millor y més pacíficament una nació de la propia rassa, ja que axí no se produirà cap violenta contraposició ètnica, ans bé el poble tutor s'unirà naturalment a la població indígena?

Per lo demés, no cal fer sofismes; la sort del Japó es la sort d'Europa. Perquè, ¿què vol dir l'interès d'Europa? ¿Què es Europa? Aquesta paraula, Europa, com a concepte polític, es lo mateix que la delimitació geogràfica anomenada Europa? ¿No vol dir més aviat el conjunt de qualitats que en fan una selecció humana, l'indret aont s'es congreia la manifestació més alta de la cultura, el punt de convergència de les velles civilitzacions que sols aquí son arribades a una perfecta florida, convertint en ideal universal y total l'esforç que s'adressa un temps únicament a ideals nacionals y restrets? Doncs en aquesta Europa selecta, que deu, de segur, casi tota la seva superioritat al concurs del lloc, de la corografia, la Rússia es una excepció, no hi pertany; el seu territori no participa de les condicions y circumstàncies que tant afavoreixen tota la part occidental d'aqueixa regió. Mes tost se diria que la Rússia es plenament asiàtica, continua les planures interminables del Assia septentrional, y sols per una visió parcial de les coses ha pogut esser tinguda per europea.

En cambi, si guanya el Japó, ¿qui li haurà donada la victòria? Europa, y sols Europa. ¿Per ventura aqueix triomf no serà la conseqüència natural de l'europeïzació? ¿Per ventura no haurán estat la cultura, les armes, l'ànima y la força europees d'avui que l'emportaràn sobre una cultura extingida, anacrònica, agonisant? ¿Per ventura no serà la política d'Europa, post-revolucionària, liberalista, que afirmarà una volta més la seva prepotència sobre l'autocràtic y el vell regim? Doncs en veritat serà l'Europa y el segle xx qui ajupiran l'asiatisme y la política absoluta. Doncs la victòria del Japó es certament la victòria d'Europa.

El barbes se dexaren vencer per la cultura de Roma; però els barbes d'avui, la rassa groga, han begut la cultura europea abans de la victòria, y, per lo mateix, la seva victòria es, a la fi, la victòria d'una nació europea, a qui ha tocat el torn de reclamar la propia part en la col·laboració de la política universal.

¿Se parla d'hegemonia de races? Aquesta qüestió, a l'hora present y per lo que toca al Japó, sols podria sorgir en quant a l'Orient asiàtic; y no hi ha dupte que la civilització universal no hi perdria, ans bé hi guanyaria, com deya, en qu'el predomini en aquelles regions fos recabat pel Japó. Ara, si volèm entendre que la rassa blanca ha d'afirmar a tota hora el dret de la seva força sobre 'l mon, ajupint els pobles a la seva arbitrariedad, segons el concepte vell de la diplomàcia, cal dir que aleshores ja no podèm parlar dels interessos de la civilització general, ni de compensacions de dret, ni de convenis de pau entre les nacions. Jo vull ara jutjar l'interès de la cultura en aqueixa guerra, y no l'interès particular d'un sistema. Es clar que, segons el concepte quiritari de la política internacional, la victòria del Japó no afavoreix l'influència plena de s Estats europeus a Assia. Però afavoreix, sí, ben plenament, l'infiltració de l'esperit europeu en aquelles terres verges, badades a l'absorció de les aures occidentals, y ab el solc obert a l'envolada de les llevors de llibertat y vida nova. Jo no sé si el triomf japonès llevarà alguna cosa a la materialitat

del poder europeu sobre els països mongòlics. Però sí afirmo que l'esperit d'Europa haurà emportada una de les seves més esclatants conquestes. Hi haurà, d'aquí endavant, un factor més en aquella compensació ideal de totes les forces, que constitueix el somni de tots els que creuen en l'adveniment, més o menys pròxim, d'una pau desarmada; l'equilibri internacional modern, establert com a tendència desde la pau de Westfalia, ha d'esdevenir per graus convencio quasi federativa de totes les nacions; y cada renaxement, cada reconstitució dels pobles inferiors, anacrònics, vegetatius, es un pas envers aqueix ideal de confederació y aliansa. L'analogia de civilització, la comunitat del concepte jurídic, donarà a tots una similar fisonomia d'ànima, y per tant aminorarà les causes y les ocasions de discòrdia, ja que la guerra se deu més aviat a dissemblances natives y profundes de l'esperit que a la topada d'interessos ocasionals y tranzitoris.

Vet aquí perquè, els que planyem abans tot la guerra, podèm, de totes maneres, interessarnos per la seva solució una vegada empresa. Segons quin sia l'èxit d'una campanya, la pau en quedarà més o menys assegurada, no ja la pau entre 'ls combatents, sinó la pau general, de que aquella es un aspecte. Per lo mateix que la compensació internacional es ara més vasta, per lo mateix que la solidaritat humana es ara més extesa, el perill d'una alteració es més general; avui la guerra interessa ja més a l'humanitat que a les nacions. Per axò l'humanitat veu sos interessos en pugna a cada guerra, per concreta y limitada que sia.

GABRIEL ALOMAR.

LITERATURA

EL GAT QUI VA TOT SOL

Conte per la meua Nena Estimada

Donat pressa d'oïr y d'entendre; perquè axò fou, vingué, devingué y sobrevingué, oh Nena Estimada, en el temps en que 'ls animals domèstics eren encara salvatges. El Gos era salvatge, y el Cavall era salvatge, y la Vaca era salvatge, y el Porc era salvatge, y tots se passejaven pels Camins Mullats del Bosc Salvatge, ben salvatges y solitaris. Però 'l més salvatge de tots era 'l Gat. Se passejava tot sol y tots els llocs eren bons per ell.

Naturalment, l'Home era salvatge també. No començà a domesticar fins el dia en que trobà la Dona, y ella li digué que no li plavia pas la salvatgeria de les maneres d'ell. Ella va arreglar, pera resoldre, una bonica caverna seca, en lloc del pilot de fulles humides: espolsà a terra ab sorra clara y feu un bon foc de llenya al fons de la caverna; després penjà una pell de cavall, la cua abaxa, a la entrada de la caverna, y digué:

—Axugat els peus, mon amic, quant entris; d'ara endavant anem a fer vida de familia.

Aquell vespre, Nena Estimada, menjaren per sopar molt salvatge, cuit sobre les pedres calentes y amanit ab all salvatge y pebre salvatge; y oca salvatge farcida d'arros salvatge y de fonoll salvatge y de cascabel·lits salvatges; y ossos ab moll de toros salvatges; y cireres salvatges ab arrossos axís mateix. Després l'Home, molt content, s'adormí vora 'l foc; mes la Dona restà deserta, pentinant sos cabells. Ella prengué el gran os de la cuixa del mullt y n'observà les senyals maravelloses; després tirà més llenya al foc y feu un Sortilegi. Aquest va ser el primer que s'hagi fet sobre la terra.

Allà baix en els Boscos Mullats, els Animals Salvatges s'ajuntaren en lloc aont, de lluny estant, podien veure la llum del foc, y s'preguntaren lo que allò significava.

Llavors, el Cavall Salvatge plia y digué:

—Oh mos Amics, y vosaltres, mos Enemics, ¿per què l'Home y la Dona han encès aquest gran llum en aquesta gran caverna y quin mal en patirem?

El Gos Salvatge aixà 'l nas y flairà l'olor de molt cuit y digué:

—Jo aniré a veureho. Me penso qu'axò es bo. Gat, vina ab mi.

—Nenni! digué 'l Gat, jo soc el Gat qui va tot sol y tots els llocs son bons per mi. No hi aniré pas.

—Doncs tot s'ha acabat entre nosaltres, digué el Gos Salvatge. Y s'en va anar a petit trot.

No havia pas fet gaire camí que 'l Gat se digué: «Tots els llocs son bons per mi. ¿Per què no haig d'anar a veure jo també, veure, mirar, y després partirne a mon gust?» Per axò, dolament, dolament, ab peus de vellut, seguí an el Gos Salvatge y s'anagà per millor entendre.

Quant el Gos Salvatge assolí la entrada de la caverna, aixecà ab el nas la pell de cavall salvatge i flairà la bona olor de muntó cuit, i la Dona, mirant sempre l'ós de la cuxa, el senti, i rigué, y digué:

— Vetaquí el primer... Salvatge fill dels Boscos Salvatges, ¿què vols?

El Gos Salvatge digué:

— Oh ma Eneimiga, Dona de mon Eneimic, ¿què es axò que fa tan bona olor pels Boscos Salvatges?

Liavors la Dona prengué un ós de muntó y l'hi llessà al Gos Salvatge y digué:

— Salvatge fill del Bos Salvatge, tasta y coneix.

El Gos Salvatge rosegà l'ós y trova lo més deliciós que havia tastat fins allavors, y digué:

— Oh ma Eneimiga, Dona de mon Eneimic, donamen un altre.

La Dona digué:

— Salvatge fill del Bos Salvatge, ajuda a l'Home a cassar de dia y guarda aquesta habitació per la nit, y jo t'hi daré tots els óssos que t'caldràn.

— Ah! digué'l Gos dins son amagatall; vetaquí una Dona ben maligua; però ella no ho es pas més que jo.

El Gos Salvatge entrà, arrossegant, dins la Caverna y colcà son cap entre les genolls de la Dona, dient:

— Oh ma Amiga, Dona de mon Amic, jo ajudaré a ton Home a cassar de dies, y a la nit, guardare la Caverna.

— Té! digué'l Gos dins son amagatall, vetaquí un Gos ben ximple.

Y repartí pels Camins Mullats del Bos Salvatge, remenant la cuxa y tot sol. Mes no n'hi digué res a ningú.

Quant l'Home s' despertà, digué:

— ¿Què fa'l Gos Salvatge aquí?

Y la Dona digué:

— Son nom no es ja Gos Salvatge, sinó Primer Amic; perquè ell serà el nostre amic ara, a jamai y tot-hora. Prenlo quant surts a la cassa.

La nit següent la Dona anà a collir, a grans brassades verdes, l'herba fresca dels prats riberencs y l'assecà al foc. Allí feu olor ben agradable, y la Dona, sentada a la porta de la Cova, tingué unes morralles ab corbates de cuir y mirà'l gran ós de muntó de signes maravellousos y feu un Sortilegi. Aquesta va ser el segon que s'hagi fet a la terra.

Allà baix, en els Boscos Salvatges, tots els animals se preguntaren qu'havia adingut al Gos Salvatge. A la fi, el Poltro Salvatge picà de peus y digué:

— Jo aniré a veure y reportaré'l per què Gos Salvatge no ha tornat. Gat, vint a mi.

— ¡Nenni! digué'l Gat. Jo soc el Gat qui va tot sol y tots els llocs son bons per mi. No hi aniré pas.

Emperò, a pesar de tot, seguí an el Poltro Salvatge, dolsament, dolsament, ab peus de vellut, y s'amagà per millor entendre.

Quant la Dona sentí arribar al Poltro Salvatge, va riure y digué:

— Vetaquí'l segon... Salvatge fill del Bos Salvatge, ¿què vols?

El Poltro Salvatge digué:

— Oh ma Eneimiga, Dona de mon Eneimic! aont es el Gos Salvatge?

La Dona rigué, recullí l'ós de la cuxa, i mirà, després digué:

— Salvatge fill del Bos Salvatge, tu no has vingut pel Gos Salvatge, sinó per la bona herba que fa bona olor.

Y'l Poltro Salvatge, agitant la llarga crinera, digué:

— Es veritat; fesmen menjar.

La Dona digué:

— Salvatge fill del Bos Salvatge, corba la testa y porta'l present qu'ací t' dono; an aquest preu menjaràs de l'herba maravellousa tres cops per dia.

— Ah! digué'l Gos dins son amagatall, vetaquí una Dona ben maligua; mes ella no ho es pas més que jo.

El Poltro Salvatge corbà la testa y la Dona hi colcà, per damunt, les morralles de cuir trenat, y'l Poltro Salvatge bufà sobre 'ls peus de la Dona y digué:

— Oh ma Mestreira, Dona del meu Amo, jo seré ton esclau a causa de l'herba misteriosa.

— Ah! digué'l Gat dins l'amagatall, vetaquí un Poltro ben ximple.

Y s'en torna pels Camins Mullats del Bos Salvatge, remenant la cuxa y tot sol; mes no n'hi digué res a ningú.

Quant l'Home y'l Gos tornaren de la cassa, l'Home digué:

— ¿Què fa'l Poltro Salvatge aquí?

Y la Dona digué:

— No s'anomena ja Poltro Salvatge, sinó Primer Fidel; perquè ell ens portarà de lloc en lloc ara y sempre. Muntat a sobre quant surts de casa.

El dia següent, alta la testa per que ses banyes no s'enredessin ab les branques dels arbres salvatges, la Vaca Salvatge vingué a la Caverna y'l Gat la seguí, amagantse com abans; y tot passà com abans; y'l Gat digué les mateixes coses qu' abans; y quan la Vaca Salvatge hagué promès la seva llei a la Dona, però cada dia, en cambi de l'herba maravellousa, el Gat s'en tornà pels Camins Mullats del Bos Salvatge, remenant la cuxa y tot sol, just com abans. Mes no n'hi digué res a ningú. Y quant l'Home, el Cavall y'l Gos tornaren de la cassa y varen fer la mateixa pregunta que abans, la Dona digué:

— Son nom no es ja Vaca Salvatge, sinó Nodridora de la casa. Ella us donarà la bona llei, tebia y blanca, en endavant y per sempre; y jo tindrè conte d'ella, mentres que tu, y'l Primer Amic y'l Primer Fidel seràn a la cassa.

El dia després el Gat esperà veure si alguna altra Cos Salvatge, s'en aniria a la Caverna, però res se mogué dels Camins Mullats del Bos Salvatge. Liavors el Gat s'en anà tot sol y veié la Dona qui munyia la Vaca, y veié la claror del foc a la Caverna y senti l'olor de la llei tebia y blanca.

El Gat digué:

— Oh ma Eneimiga, Dona de mon Eneimic, jaont es anada la Vaca Salvatge?

La Dona rigué y digué:

— Salvatge fill del Bos Salvatge, tor-

naten al Bosc, d'aont vens; perquè jo he relligat mos cabells, he guardat l'ós màgic, y no tenim ja necessitat a la Caverna d'amics ni de servidors.

El Gat digué:

— Jo no soc pas un amic y jo no soc pas un servidor. Jo soc el Gat qui va tot sol y desitjo entrar dins vostre Cova.

La Dona digué:

— Y doncs ¿per què no vas venir la primera nit ab el Primer amic?

El Gat s'empià molt y digué:

— El Gos Salvatge t'ha vingut ab històries de mi?

Liavors la Dona rigué y digué:

— Tu ets el Gat qui va tot sol y tots els llocs son bons per tu. Tu no ets amic ni servidor. Ho has dit tu mateix. Vesten doncs, si tots els llocs te van bé, a passejar al teu gust.

Liavors el Gat feu semblant d'entrar-tir-se y digué:

— ¿No entraré, doncs, jamai a la Cova?

¿No m'assentaré jamai vora'l foc que conserva calentouet? No beuré jamai llei tebia y blanca? Vos sou ben entenedor y ben hermosa. Vos no deuriau fer mal, ni tant sols a un Gat.

La Dona respongué:

— Jo sabia qu'era entenedor; però hermosa no ho sabia pas. Sia, si jamai arribà a pronunciar un sol mot en ton elogi, tu podràs entrar a la Cova.

— ¿Y si en pronuncies dos? digué'l Gat.

— Axò no passarà mai, digué la Dona; mes si jo dic tres paraules en ton elogi, tu podràs asseure't vora'l foc, dins la Cova.

— Y si tu dius tres paraules, digué'l Gat.

— Jamai això passarà, digué la Dona; mes si jo dic tres paraules en ton elogi podràs beure llei tebia y blanca, tres cops al dia, per sempre.

Liavors el Gat arquejà l'hiom y digué:

— Que la cortina que tanca la Cova, el foc que crema al fons y 'ls tupius de llei arreglerats fora'l foc sien testimoni d'això qu'ha jurat ma Eneimiga, Dona de mon Eneimic.

Y s'en anà pels Camins Mullats dels Boscos Salvatges, remenant la cuxa y tot sol.

Aquella nit, quant l'Home, el cavall y'l Gos tornaren de la cassa, la Dona no 'ls parlà del tracte qu'havia fet ab el Gat, de por de que no 's'agradés pas.

RUDYARD KIPLING

(Acabada)

L'Assamblea Universitaria

La nostra ciutat ha sigut escollida per celebrar la segona Assamblea Universitaria dels catedràtics oficials del Estat espanyol. Per segona vegada s'hi reuniran els mestres dels advocats, metges, enginyers, batillers, pèdits mercantils y demés professionals d'aquesta Espanya decadent, els mestres dels possessors de títols acadèmics a quins l'Estat ha donat una patent oficial de suficiència.

No tenim a la vista el qüestionari dels temes que feren objecte de les seves deliberacions. Mes, si tinguéssim vot en la matèria, els proposaríem que no s'oblidessin d'examinar el tema que segueix: « Causes de que 'ls professionals cortin de les Escoles del Estat sense 'ls coneixements més indispensables en les arts y ciències dels que se 'ls dona certificat d'aptitud ».

Seria potser de grossa utilitat pública l'acabar aquest tema interessant. Y seria bo que 'ls professors congregistes al esbrinar les causes del petit nivell dels professionals d'Espanya, no s'limitessin a precisar la culpa del Estat que paga deficientment als mestres del jovent y els dèixa sense 'ls medis de ensenyansa que poseeixen totes les Escoles dels països cultes, sinó que fessin acte de consciència y velessin si, salvant honores y ben contades excepcions, els mestres del nostre jovent universitari omplen la seva tasca educadora.

El catedràtic no compleix la seva missió acudint tres quarts o una hora a la classe, y recitant cada dia, durant anys, un llibre nacional o estranger, o uns apuntes de retalls d'obretes conegudes; ab aquest sistema no hi queda establerta cap comunió espiritual entre mestre y deixebles, que sobre l'esperit d'aquest cap acció educadora pot exercir un esperit encarnat repetint cada dia lo dit l'anterior. El mestre ha de viure en constant comunió ab els seus deixebles, que experimenten y que treballen; ha de ser el guia y conseller serà que ab trassa y experiencia condueix l'esperit inquiet dels joves intel·ligents y treballadors, coneixent-los-hi les seves qualitats natives, encoratjant-los pels camins de la propia investigació. Tot axò, que deuria ser el mestre y educador dels nostres professionals seria bo que velessin els congregistes com es pot veure en aquestes Escoles espanyoles de les que se'n surt sense rastre de cap mena en l'esperit, sols ab un títol que moltes vegades els inutilitza per dedicarse a quefers manuals que podrien proporcionar-los un decorós passament.

No creiem que'l tractessin aquest tema els congregistes; ni creiem que tinguin esmena els procediments de les nostres Escoles oficials que fins ara han donat sols proves de una espontània impotència per enlairar y ennoblir la cultura de aquest país.

Entre tant a un delsponents se li acudí donar la culpa de aquesta anèmia interna de la ciència y de la educació espanyola a uns articles de varies lleis y constitucions que donen a l'autoritat eclesiàstica facultats de inspecció que pràcticament mai deuen haver-se exercit.

Y aquest tema ha sigut causa de que s'apartés del Congrés un numerós contingent de professors de nostra Universitat que el consideren senzillament en la seva consciència indiscutible,

No suposem que la discussió que proposa el Sr. Unamuno, ni la conclusió adoptada pel Congrés tingui cap influència en el millorament de l'ensenyansa de les Escoles oficials; però el fet de declarar indiscutible un tema de llibre investigació, que podia ésser objecte de tota classe de rònams en el si del Congrés, inclouint-hi els que consignen els professors que de'll s'han apartat en la carta feta pública, revela un esperit, que entenem està ben lluny del que els professors catòlics dels Estats Units, Alemanya y altres països de major cultura manifesten en sos actes y en sos pensaments; un esperit que no està gens conforme ab el vell esperit de tolerancia genuïnament català, y que nosaltres voldríem veure sempre regnar en tots els homes de la nostra terra.

GAZETA D'ART

Més sobre la pintura mural, don Baixeras, al Seminari

Quant l'omnipotent voler de l'Art reuneix dintre dels límits físics d'una composició tot un món de sens, deuen ésser quedat subjectes a la llei que d'aquella composició es governadora, y que, aplicada an els, se manifesta en el Ritme. De justícia pertany al Ritme la sobeïra en tota composició. Cada ser dels qui l'integren va a sacrificar una part de sa llibertat, de sa llibertat bàrbara y primitiva, per assolir aquells altres que s'afiran a la obediència a l'harmoniosa llei; cada un se sacrifica un tros de sa propia vida a cambi de participació en una vida més alta, que 's'vida de generalitat y d'eternitat. Y així Belleses es feta. — Cal que 's'complexi en axò lo qu'és suprem principi en Art, lo qu'és també suprem principi en metafísica: el sacrifici. Ab prou sentit de realitat, reuneix l'esoterisme neoplatònic de les escoles d'Alexandria, i fets com els de la significació simbòlica, les paraules: Manifestació, Creació, Verb, Sacrifici... Y crec fermament que la Estètica moderna, que deu ja explicar transcendentalment axò que 'n'ja la Estètica clàssica (fins en els esperits més filosòfics, com el mateix Lessing) té aires d'arbitrarietat preceptiva, pot resuscitar aquella doctrina, aplicant a l'Art. Que en ell, realment, tota manifestació, tota creació consisteix essencialment en sacrifici: sacrifici de l'anima creadora, a la que, un cop enunciada la llei de creació, li es precis oferir tota palpitació excentrica an ella; sacrifici dels elements reunits (que també són anima) que deuen, així mateix, matar tot allò que no pugui quedar rimat en una general harmonia y subjectar son existir a la unitat de l'obra, aquesta unitat misteriosa y divina que 's'ungeix en el Ritme. El Ritme es en Art, la llei clàssica per excel·lència.

El Sr. Baixeras ha construït la seva decoració del Saló d'actes del Seminari, ab una total desprecupació del ritme; sense la cultura que proporciona consciència d'aquestes qüestions y sense'l segur instint de l'artista que, a voltes, els hi dona instintivament solució, bo ignorant... ¡Quil deplorable efecte el d'aquell mur! Res reuneix per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre d'harmoniació, ni sols coordinació lineal al d'aquelles composicions bizarres dels Diccionaris enciclopèdics il·lustrats en que, per exemple, un naufragi, un nen, una neada, Newton, un noçotoni y una infinitat de coses més, apareixen reunides per mena única, sense la més petita relació entre elles, assamblades no pas altrament que 'ls figurins d'una Història del traje, d'un conjunt anàleg, per l'absència de tot rastre

a manera d'estigma ab que 'l seu odi 'ls
delata a la pública execració.

Mes axò, que en el novel·lista montanyenc es perdonable per les veres qualitats d'artista que poseeix, y, sobre tot, per les magnificències de l'escenari en que s'belluguen les figures y que l'autor ens fa desenrotllar davant dels ulls ab tota la seva poètica grandesa, En Nadal ens ho presenta en una forma seca, axarxarada, del mateix color de la polsosa plana de Vic.

En Nadal en *La Nonada*, no se 'ns revela com un artista; per axò li manca l'emoció, el sentiment dels homes y les coses, aquella alta comprensió de la vida que emboira piadosament les febles humanes de simpàtica benevolència, compadint y escusant. Després de llegida la novel·la, més aviat ne queda l'impressió d'un home trassut y pacient que enfla calmosament una paraula darrera l'altra fins a ferne un líbre.

Y es una llàstima, perquè en *La Nonada* hi ha coses com les escenes de la tornada de la noia a casa i seu pare, que en mans d'un veritable artista podien ésser altament emocionants.

L'obra ha sigut esplèndidament editada, com totes les que fins ara ve publicant *L'Il·lustració Catalana*.

Desillusió, novel·la de J. Massó Torrents; primera y segona part. Dos volums de la col·lecció de prosistes catalans. «L'Avenç», 1904.

La novel·la den Massó té dos valors ben distintes: l'un, individual podríem dir; l'altre, arquitectural dintre la serie que l'autor anuncia baix el títol col·lectiu de «La Vida Catalana» y que, per lo que de la primera obra s'espren, serà una mena de cicle del desenvolupament y progressiva afirmació de l'ànima catalana en tots els ordres d'idees y activitats.

Desillusió comença la serie cop després del renaixement literari, quan alguns esperits superiors ja entreveuen la conseqüència d'acció polític-social que naturalment ha de venir darrera d'aquella renaixença purament platònica, sentimental.

No sé si ha sigut l'intent de l'autor condensar en el protagonista 'ls dupes y vacil·lacions d'aquella generació ab ansies y aspiracions encara no prou concretes pera passar de l'idea mitj pressentida a l'acte precís y determinat. De totes maneres, aquell Pauet Bruguera de la novel·la em fa l'efecte d'un símbol que sintetza plàsticament l'irresolució d'aquella joventut entusiasta, catalanista per sentiment, però qualse ideals no havien cristal·litzat prou encara pera determinar una acció enèrgica y decisiva.

Però, darrera d'unes generacions, ne venen d'altres; darrera dels contemplatius, els homes d'acció; els somnis dels passats feconden l'esperit dels qui han de realitzarlos; els esforços dels precursors pera deslliurar d'una rutina sobreposada, enforteixen els brassos dels qui continuen l'obra redemptora, sempre més conscients y més encoratjats.

Així es com el pesimisme aparent de la novel·la, es un pesimisme actual, trauzitori, resolent-se a la fi en un optimisme consolador, fet de fe y esperança en el pervindre, que porta en les seves fèrdes entranyes la gloriosa resurrecció integral de Catalunya.

Aquesta es la part ideològica de la novel·la: queda la part humana, tota ella d'observació, una observació fonda, minuciosa, artística sempre.

En la primera part hi ha quadros tant magnífics com el del ball ab que comença l'obra, el de la festa major d'Olot y tots els que descriuen les excursions pels voltants de la vila.

Ab tot, me sembla molt superior la segona part a la primera. Sobre tot les visions de la vida inglesa y parisenca tenen un vigor de que manquen sovint a alguns de les altres planes del líbre y en particular les que parlen de coses barcelonines. Sembla com si an En Massó l'hagués impresionat més fortament, pel natural contrast, lo de terres forasteres que lo de casa; o potser aquest desequilibri entre les dues exterioritzacions es degut a que, essent conegut de tothom lo nostre, no ha cregut necessari insistir tant pera donar-nos l'impressió.

Dos defectes trobo en la novel·la. Si no trobés defectes, gen què s'conexeria que soc crític, sobre tot aquí a Barcelona, aont sembla que la crítica consisteix exclusivament en trobar defectes? Però no 'ls retrec pel gust de donarme, als ulls dels qui sols admiren als crítics que *reventen*, l'alta investidura de mestre en fuet y microscopi; sinó perquè En Massó, ab el seu esquisit temperament artístic, pot esmenarlos fàcilment en obres successives.

Es el primer la poca amplitud ab que detalla l'ideal catalanista. No sé si es que l'autor ha tingut por de que la novel·la li resultés un líbre polític, desinteressant d'ella la frivolitat de certs au-

tors. Però, avui que dit genre de literatura ha invadit tots els camps de l'activitat humana, crec que s'ha de fugir d'aquesta por, sobre tot si la cosa s'tracta ab un alt sentit artístic. De totes maneres, m'hauria agradat sentir correr a través de totes les planes del líbre 'l sentiment catalanista, en el seu aspecte més fondo y més humà d'aspiració deslliuradora, com un alé magníficador de la vida.

L'altre defecte de que parlava es una certa manera que té En Massó de passar per sobre les coses, sense insistir en lo més característic, y que moltes vegades dexa l'impressió total de quelcom esbassat, aont hi manquessin els tocs definitius. Y es que En Massó no mira els objectes més que desde un punt de vista, pera parlar tot seguit d'una altra cosa, y axò fa que alguns quedin mancats del relleu necessari, d'aquella plàsticitat, d'aquell clar y obscur sense 'ls quals l'impressió resta grisa y boirosa, efecte de la massa igualtat de valors.

Dit axò, felicitem corament an En Massó pel seu líbre, escrit en un estil que no cal qualificar, tractant-se de l'autor dels *Croquis Pirenencs*, y per haver inaugurat tant dignament la novel·la ciutadana, que de cor desitgem servexi d'aturador a la plaga de *ruralisme* y *empordanisme* que 'ns invadeix, sobre tot d'ens que s'ha posat de moda ferne de la Rambla estant, sense 'l sentiment de la terra y dels homes que la treballen.

Espurnes, den JOSEPH E. SOLER, ab il·lustracions den CORNET.

Segons diu en el próleg Mossen Collell, l'autor d'aquest líbre no ha cregut convenient capsarlo ab el seu veritable nom, amagant-se darrera un pseudònim per raons que no exposa 'l prologuista, però que, francament, tenim per molt justes y fonamentades, mal no sigui mirat desde 'l punt de vista literari. En efecte: es molt duplós que aquest recull de vulgaritats dites en una forma que, ab tot y voler semblar genial, no revela gaire be ni qualitats d'escriptor, estant quasi sempre a la altura de qualsevol semanari d'aquells que fomenten xabacanería popular ab *humorismes* d'a quart 'l rengle, es molt duplós, repetim, que tal recull hagués donat el més petit llustre al nom de l'inconegut senyor (molt respectable ben segur en altres conceptes) que ha tret a llum aquestes *Espurnes*. Hi ha molt més enginy en certs dibuxos d'en Cornet que les il·lustracions, que en totes les noranta planes de ratlles curtes del líbre, molt ben presen-

tat per l'editor Gustau Gili, qui sembla decantar-se d'un temps an aquesta part a publicar llibres catalans, encara que, si estés en la nostra mà, li aconsellariem que publicqués coses de més valor; afortunadament la literatura catalana no està mancada d'escriptors una bona engruna per sobre de les *genialitats* que avui ens envia.

JOAN D'AVINYÓ.

Quadros del Sahara, per MOSSEN NORBERT FONT Y SAGUÉ ab il·lustracions den J. LLAVERIAS.

Forma el darrer líbre del erudit geòlec Mossen Font y Sagué una serie de notes ben sentides en les que l'autor va buidar les seves impresions en la excursió que darrerament va verificar al Sahara Occidental.

L'autor, convençut com diu en lo seu próleg, de que la ciencia no està renyida ab l'art, a mida que cumpria les seves tasques d'ordre científic que 'l varen portar au aquelles llunyanes encontrades, no tancava pas la seva fantasia d'artista a les impresions que 'ls imponents sorolls del desert y les seves escasses manifestacions de vida li suggerien.

Així pot dir-se que Mossen Font, al convertir aquestes impresions personals en pàgines literàries, ha fet a les lletres catalanes un benefici tan considerable com el que pugui haver fet a la ciencia, de la que n'es infatigable apòstol.

Precisament la nostra literatura està mancada d'obres del genre de la que acaba de publicar Mossen Font, en les que l'amenitat d'assumpte y d'estil s'encaxi ab els seriosos coneixements de les ciencias naturals, quina propagació es tan convenient.

Divuit articles conté el darrer líbre de Mossen Font, tots ells cenyits a la més estricte realitat, si be impresionats baix punts de vista de percepció purament poètica, que 'ls fan més interessants que no pas la propia acció que en ells s'hi desenrotlla, que en alguns, per la seva senzillesa matèxia, arriba a ser insubstancial a no ser tractada de la bella manera a que 'ns té acostumat aquest il·lustrat sacerdot.

El líbre va decorat ab profusió de fotografies dels llocs que s'descriuen y ab bonics dibuxos del reputat artista senyor Llaquerias.

La part tipogràfica y de presentació del líbre es triada a tot serho, acreditant els tallers de la casa Cunill, aont ha sigut imprès.

M. F. Y T.

Calendari Català pera l'any 1905

El libretter Batlle ha convertit el seu calendari en una institució bibliogràfica. D'un tirat senzill, sense portades al cromó ni tipografies enlluernadores, l'obra que 'ns ocupa ofereix un seguit de treballs que constitueixen un recull triat y saborós de vida espiritual catalana.

L'obra no entretindrà 'ls ulls tafaners en l'aparador de les llibreries, però qui 'l fullegi es trobarà ab un aplec d'articles crítics que son un bon inventari del any, en lo polític, literari, teatral, música, sport, es a dir, en totes les manifestacions de nostre complexa dinàmica social. Y entrellassat ab axò, com un escampall de flors entre la prosa enèrgica de la vida, hi van diferents planes de belles lletres per dexar repòs a l'intel·ligència entre dolsures del sentiment.

Anavem a copiar les firmes que avallien els escrits, mes ho dexem de banda per ser tasca massa llarga. Diguem, per simplificar que hi ha un aplec envejable d'autors, que sumen gran part del haver del nostre balanç literari nacional.

Potser si haguessin de fer crítica detinguda trovaríem petits defectes en algun indret de l'obra; potser esbrinariem

si en la revista de moviment catalanista en tots els moments hi regna un esperit ample y sinceríssim, però axò no es res ni val a parlarne. El conjunt es robust y bo, y 'l Calendari den Batlle, mereix llegir-se y guardarse.

«El latifundio ante el problema agrario y su solución en las comarcas desdobladas», per D. JOSEPH BAYER Y BOSCH.

Se tracta d'una obra que, escrita ab vistes a altres terres, té no obstant, la virtut de ferse interessant pels dats que conté y les observacions detingudes que 'ls acompanyen.

El Sr. Bayer, enginyer industrial català, y exercint la carrera en una comarca agrícola catalana, devia segurament ser cridat al estudi del problema agrari d'Andalusia pel esquer d'algun concurs, ja celebrat. Els treballs fets ben possiblement ab aquell propòsit, han donat ocasió an aquest líbre.

Aquest es el defecte del líbre, defecte d'orientació, però que no li priva de constituir una obra de consulta apreciable com a element de divulgació de solucions ja anteriorment apuntades.

J. M. Y R.

Borsa de Barcelona

Moviment de la setmana del dia 30 de desembre de 1904 al 5 de janer de 1905

Cambis, Efectes públics, Obligacions y Accions	Dividends	Disabte	Dilluns	Dimars	Dimecres	Dijous
Cambi de Londres	33.30	33.25	33.25	33.25	33.20	—
Cambi de París	34.70	34.60	34.40	34.25	34.00	—
Deute Interior a de més, 4%	77.70	77.75	77.00	76.02	76.05	—
Id. Amortizable a de més, 5%	97.75	97.90	97.05	97.05	98.15	—
Emprèst Municipal 1891 y 1900, 5%	98.00	98.25	96.50	96.50	96.75	—
Id. id. 1899, 4%	—	90.00	—	—	87.00	—
Oblig. Fer. N. Espanya A. a V. T. 5%	104.35	104.35	102.00	102.00	102.00	—
Id. id. Minas S. Joan gar. Nord, 3%	79.00	79.00	77.50	77.50	77.75	—
Id. id. T. B. y F., 2%	58.55	58.75	57.50	57.50	57.50	—
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie A, 5%	103.75	103.75	103.75	103.75	103.75	—
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie B, 4%	100.00	100.00	100.15	100.75	100.85	—
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie C, 4%	94.50	94.50	92.50	92.50	92.50	—
Id. id. Mad. a Bar. Reus y Roda, 2%	56.35	56.35	56.35	56.35	56.35	—
Id. id. Alm. Val. y Tarr. adher. 3%	78.75	78.65	75.00	74.75	74.75	—
Id. id. Med. Zam. Ore. Vi. 1880 a 1882	50.25	50.25	50.00	50.00	49.75	—
Id. Canal d'Urgell	78.50	78.50	78.50	78.50	78.50	—
Accions Fer. Medina a Zam. Orense y Vigo	24.60	24.70	24.70	24.30	24.45	—
Id. id. Nord d'Espanya	52.50	52.95	52.95	52.50	52.40	—
Id. id. Madrid, Saragossa y Alacant	55.90	56.50	56.70	56.30	56.40	—

Varem acabar l'any 1904 dexant la majoria dels valors an els tipus que trobarem al començament de modo que be podríem dir que passà sense fer ni mal, si no haguessin sigut les dues espartades: l'una al començament de la guerra rus-japonesa, y l'altra al ocórrer l'incident d'Hull.

Al saberse 'l dilluns la nova de la rendició de Port-Arthur, la Borsa nostra s'posà en guardia pera prevenir els efectes del mal humor que pogués tenir la de París, mes en vista de no haver aquesta fet gaire cas del contratemps rus, y d'haverlo cotizat ab millora la Borsa de Londres, tornarem nosaltres a cotisar els cambis dels dies anteriors.

Tallats els cupons de primer de janer, els valors de renda demostren tendència de guanyari novament dintre de poc. — Barcelona 5 de janer de 1905.

PASTILLES MORELLÓ

Obren per inhalació dels agents antisséptics y balsàmics que desprenen a mida que van disolventse en la boca. — Curen *refredats, tos, catarras, asma, bronquitis* y demás afeccions de l'aparell respiratori. — Indispensable als que han de cansar la veu y als qui llurs ocupacions els obliguen a sofrir cambis de temperatura. **Se vénen a casa tots els apotecaris.**

Pianos ERARD
ELS MILLORS DEL MÓN
Representant exclusiu: SINDICAT MUSICAL DOTESIO. Portal de l'Angel, 1 y 3, y Rambla de Sant Josep, 29; Barcelona
MUSICA * HARMONIUMS * INSTRUMENTS
--- DEMANINSE CATALEGS ---

LA PHONOLA
Es l'aparell més perfecte y el que posseex majors recursos entre tots els coneguts pera donar expressió personal a la música.
Maneig facilíssim. Adaptable a tot els pianos. Lloguer de rotllos de música.
Vendes al comptat y a plassos
Detalls: A. Badia (Societat en Comandita)
Plassa Real, núm. 3; BARCELONA

DICCIONARI CATALÀ
Redactat y ordenat per J. Aladern. Ha sortit el quadern 24. S'admeten subscripcions: Balmes, 71.
Venda en les principals llibreries y en els kioscos del SOL.
BLOC CATALÀ
S'ha posat en venda 'l Bloc Català, que fa quinze anys edita l'impremta La Catalana. — Preu: Una pesseta

PAPER DE FUMAR DIUMENGE
Rambla del Centre, número 30

ROBUSTINA
DURAN Y ESPAÑA
Eficacia inmediata en Anemia, Neurastenia, Depressions nervioses, Clorosis, Debilitat, Atonia gástrica, Escrofulisme. — Depòsits: Farmacies de *Genová*, Rambla Centre, davant del Liceu, y de *Durán y España*, Valencia, 278, dreta Ensanxe, al peu del Passeig de Gracia

DR. UMBERT
especialista en les mal·lties de la pell y cabell. Consulta de dues a cinc, y a hores convingudes. *Canuda*, 26, 1.º

PIANOS y harmoniums Cassadó & Moreu
Tipografia «La Académica», de Serra germans y Russell, Ronda Universitat, 6

ALFOMBRES
han sobrat uns rotllos de classe bona; se donen barats. Se lloguen y venen grans alfombres pera balls y passadissos — pera casaments —
G. AMAT, carrer dels Arcs, núm. 1 - Barcelona
RELOTGES * LAMPARES
MOBLES
A PLASSOS: SENSE FIADOR
ALEXANDRE DIRAT: SANT PAU, 52 Y 54, Y MENDIZÁBAL, 28

La Corbatería Moderna
DE P. BASTIDA
7, Canuda, 7
Corbates
Camises
Colls
Mitjons
Elastics
Tovallols
Guants
Botonadures
Mocadors
Paraigues
Genres de Punt
MÉS BARATO QUE JO, NINGÚ

BONS VINS OLI PUR MARCA PRAT
* DE J. PALAU *
Rambla de les Flors, 16. Telefon 675

SUBASTA SALÓ MURILLO
Ronda Sant Pere, 7
vora la Plassa Catalunya
MODES F. AMORÓS
Carrer Nou de Sant Francesc, 3, 3.º
CONFECCIONS Y ABRICS
TELEERS
Hi hà en venda una gran partida d'acreditades marques y en estat casi nous
Raó: Sant Pau, núm. 89, Magatzem de Maquinaria
DEMANIS pera 'ls NÈNS DEBILS, RAQUITICS y ESCROFULOSOS el **VI IODO - TANIC - FOSFATAT AMARGÓS**
que **fortaleix, enrobusteix y purifica**, substituint ab ventajosa l'oli de fetje de bacallà y ses emulsions. **Farmacia Amargós**. Plassa Santa Agna, 9, cantonada carrer de Santa Agna.

Xampany, Cognac y Licors
Vins de taula y olis de cullita propia y dels principals centres vinícoles. **PREUS MOLT REDUITS**

CREMA CASALLACS GUST AGRADABLE
preferida pels senyors Metjes al oli de fetje de bacallà y ses emulsions.
Dipòsit: FARMACIA DE SANT AGUSTÍ. Carrer del Hospital, números 42 y 44. — BARCELONA

JAUME CARNER ADVOCAT
ha traslladat el seu despatx al carrer de **Trafalgar, n.º 10, principal, 2.º**
CABANELLAS Y C.ª * BANCA * VALORS * CUPONS
Rambla del Centre, 9, y Arolas, 9

VENDES * LLOGUERS * PLASSOS
DORMITORI SANT FRANCESC, 27